

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 31. Sanctorum Michaelis & Thomæ oppidorum incrementa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

crederetur : sed indicio hujus rei accepto, dæmonis fallacia, Sociorum vigilantia, dissipata est. Multi, ut fit, transmigratori restiterunt, antiquis sylvis se abducentes, quos Socii & fideles Neophyti repetitis excursionibus à fuga retraxere. Præterea interjecto tempore crevit oppidum (in quo ego per biennium vixi) novis accessibus Barbarorum grandi Christianæ rei incremento.

TRADUCTIS Iguasuanis, decem oppida ab Societate constructa in Urvaicensi regione censebantur, de quorum rebus hæc pauca accipe. In Conceptionis oppido in memoriam patientis Christi introductus publicæ flagellationis usus magnam admirationem habuit : nam viri puerique ad eum se acerbe cruentavere, ut modus adhibendus fuerit rigori, eò magis commendando, quòd ea gens suis corporibus indulgentissima sit, & ante susceptam Fidem etiam pro castigandis pueris nomen flagrorum penitus ignoraret. Sed Fide semel imbuti ardebant plerorumque animi pro admittis delictis in se severissime animadvertentium, & alia virtutum exercitia Europæis Christianis usitata usurpantium. In eo oppido ducenta & quatuor capita Christianis accessere. Sed longè plures in Piratinensi colonia, quorum incolæ Neophyti Ethnicos summâ curâ conquistos Sociis baptizandos tradidere. In Japæivensi oppido, publico apparatu, & remotorum populorum concursu, Venerabile Sacramentum primò expositum est. Purificatæ Virginis colonia fortuito igne magna ex parte flagravisset, ne flamma templum involveret, statua Reginae Cælorum opposita est, optimo successu. Numerus Caasapaminensium hoc anno ad partes Christi traductorum quingentos & viginti superat. In Sancti Francisci Xaverii oppido trecenti nonaginta & unus, magna ex parte adulti, salutaribus aquis immersi sunt. Ex Caaiuarum gente viginti-quatuor capita se ultrò Sociis tradidere. Transfugarum manipulus ad ovile Christi postliminiò etiam reductus est. Hoc oppidum in commodiorem locum translatum, sub tanto patrono hæctenus feliciter, aucto numero, perennat. Socii in Assumptæ Virginis Neophytorum colonia præter quadringentos & octo adultos, octoginta-novem infantes baptizavere. Imaginem portentoso sudore apud Acaraïenses commendabilem è Parana huc translata magnâ pompâ in templum invexere. Neophytus à popularibus suis monitus, ne Sacrum die festo omittere vellent, post spretam monitionem repentino fato interiit. Alterum Sacri etiam audiendi die festo negligentem fulgur interemit. Nonnemo sub initium Quadragesimæ sacros Cineres spernens, eo ipso tempore, quo Neophyti cineribus ritè aspergebantur, à prædonibus fœdè trucidatus est. In Caaroënsi Sanctorum Japoniæ Martyrum oppido, sub cura Josephi Oregii & Petri Spinosa quingenti & octoginta-duo Christiano ritu abluti, & quadraginta paria Matrimonii vinculo adstricta sunt : in Quadragesima subinde uno die trecenti numerati, qui se asperâ flagellatione exciperent, pueris vix infantia egressis parentes suos exemplo animantibus. In Principum Apostolorum apud Caalapaguaenses, Adriano Knudio ministro, quadringentos adultos, & ducentos infantes, Christianorum albo inscriptos fuisse constat. Nec minores fuere progressus apud Caapienses, Petri Molæ infatigabili labore rem Christianam promovente. Sancti Caroli oppidi Patroni imago, Ludovici Bergeri penicillo depicta, magno Caapiensium plausu, non sine pompa, in templo collocata est. Ex hoc compendio viri cordati conjicient magnos Sociorum Urvaicensium labores, diu noctuque animarum prædæ invigilantium, & latebras omnes ac sylvas excutientium, quo certatim, quanto maximo numero possent, Christi gregem auferent.

PORRÒ quamvis tanta, quanta narravimus, ad Urvaicam gerebantur, longè tamen notabiliora fuere Tapensis Provinciae incrementa. In Sancti Michælis oppido Christophorus Mendocça, & Paulus Bennavidius octingentos & quadraginta-quatuor magno labore abs se reductos in numerum filiorum Dei coopravere. In Sancti Thomæ colonia nongenta adultæ ætatis capita, præter sexcentos infantes, ab Ludovico Ernoto & Emmanuèle Bertot Christiano ritu lota sunt; longè pluribus in utroque oppido in Candidatorum catalogum relatis. Ibidem Indum quinque

O o

pellicibus

CAPUT
XXX.
De Urvaicensibus
coloniis.

Ibidem quatuor-
decim voluntaria ca-
stigatione.

Quatuor et
ducenti bap-
tizantur.

Item viginti
supra quin-
gentos.

Item 391.

Circiter
quingenti.

Sacri viola-
tor castigat-
us.

Et cinorum
sacrorum.

582 bap-
tizantur.

Item sexcenti.

Et totidem
fermè alii.

CAPUT
XXXI.
Sanctorum
Michælis
& Thomæ
oppidorum
incrementa.
844 bap-
tizati.
Item mille et
quingenti.

pellicibus clam implicitum, eoque Baptismi rennentem, taurus ex improvise ferè discerpit, tantum vitæ relinquens, quantum sufficit ad detestandam præteritam pervicaciam, Baptismumque admittendum. Fœminam diu se reduci recusantem, & populares suos, ne Christianis accederent, remorantem, fulgur cum prole cineravit. Duo oppidi duces sacro Fonte immersi, grande momentum attulere ad vicinos remotosque populos alliciendos. Unus ex illis Araçaius, antequam primo Sacramento initiaretur, longam habuit ad circumstantes Orationem de futilitate Ariolorum, adeò plausibilibus rationibus, ut Sacerdotes nostros sui laudatores, & multos è popularibus imitatores, habuerit. Is ipse terram, latè exploraturus, multorum dierum itinere usque ad mare pergens, reperit aliquot Mamalucos, turpi hominum negotiatione oram illam infestantes, è quorum cohorte nescio quis Europæus ad Socios scribere ausus, ne se suis populationibus interponerent, omnibus iniecit metum futuræ invasionis. Inda mulier statim post Baptismum infinis precibus impetratum, sylvam ingrediens, fera credita ab marito & fratribus suis, minori corporis damno, quàm animæ emolumento, telis transfixa interiit. Ethnicus cardiaco morbo laborans in ignem vi ægritudinis excussus, adeò deformatus est, ut viscera paterent, & carboni similior quàm homini videretur: tamdiu tamen supervixit, donec unus è Sociis accurrens, paulò ante mortem Sacramento eum expiaret.

CAPUT

XXXII.

Sancti Josephi oppidum fundatur.

Trecentis & quinquaginta familiae redactæ.

Catechumeni mori.

Puelli filii.

Seni innocentia.

287 baptizantur.

CAPUT

XXXIII.

Nativitatis Virginæ colonia a-

INTER Sancti Thomæ & Divi Michaëlis oppida, unius fermè diei utrimque itinere, Itaquatia, locus montosis sylvis obsitus visebatur, ejus incolæ Ethnicè nullum lapidem non movebant, quo unum de Societate impetrarent. Petrus Romerus spes eorum alens, promiserat fore, ut voti compotes fierent, dum Provincialis è Paraquariæ metropoli veniret. Hæc promissione non contenti, cognito, Provinciam ad Paranam peruenisse, gentis primores ad eum destinant, rogaturos, ne se cupidissimè frustrare vellent. Sed Provincialis de eorum desiderio præmonitus, Josephum Cataldinum, Guairaniæ oppidorum primum fundatorem, eo fine abs se jam amiserat, ut apud eos oppidi fundamenta jaceret, Divi Josephi nomen sortituri. Cui Itaquatiani occurrentes, remisso Provincialis adeundi consilio, mirum quantum exhilarati sunt. Cataldinus ubi ad designatum locum venit, templo domoque ad nostros usus adaptatis, oppidi fundamenta adeò feliciter jecit, ut primo statim tempore trecentas & quinquaginta familias reductas Religionis Christianæ ficientissimas censuerit. Singulis diebus ad signum campanæ citatissimo cursu ad templum advolabant, stimulante eos desiderio catecheseos perdiscendæ, sine quâ Baptismum frustra peti non ignorarent. Puer eo fine ad templum dum properat, offendiculo in terram toto corpore delapsus, antequam Baptismum percipere posset, exanimatus obiit: non desperandum tamen aliqui putavere, ob Baptismi desiderium animæ salutem fuisse consequutum. Puellus æger Ariolum malè affectas partes superstitiosè fugere parantem, spreto parentum jussu, abs se generosè repulit, & quia ad dormientem veterator redierat, suxeratque, adeò puer excanduit, ut è domo paternâ se proripiens, ad Cataldinum multum lachrymans, ejulansque venerit, qui innocenti puero prædixit fore, ut pro detestatione veteratoris artis indubiè (quod factum est) corporis sanitatem consequeretur. Cataldinus sylvas & latebras pro more excutiens ad indagandos Barbaros, unum reperit in depontanâ ætate nullius gravis actualis noxæ reum, adeò ut seni illi, quem Josephus Anchieta nihil contra legem naturalem peccasse compererat, compararet. Is post susceptum Baptismum, ut spes est, ad caelos evolavit. Ex Itaquatiani Cataldinus hoc anno non plures octoginta & tribus adultis, præter centum & nonaginta-novem infantes, in album Christianorum retulit: cæteris pro more dilatis. Societas verò ex eâ gente hæctenus circiter quinquies mille & octingentos Christianos fecit.

EODEM fermè tempore & modo aliud oppidum positum est in alto monte, Ararica dicto, cujus hæc origo fuisse traditur. Cuniambum, Mboipei insignis Casiqui germanum fratrem, Franciscus Ximenius apud Caarões degens,

& inter-